



ამბით იღვრება წყალსა რესპუბლიკის დაარსებას სთვრებდნენ...

\* ტფილისის საბჭოს ინსტიტუტი აცხადებს, რომ 15 აგვისტოდან 1 სექტემბრამდე დანიშნული მისაღები ვგზამენები...

\* ჩვენ შეიტყუეთ, რომ ქვეშევრდომის წმ. გიორგის ეკლესიის უფროსს მღვდელს, დეკანოზს მამა დ. კრეკოშვილს...

\* ტფილისის საეპარქოო დედათა სასწავლებლის სამკო აცხადებს, რომ ამ სასწავლებელში 1893 წლის ივნისის თვეში დაბოლოებულ ეგზემენების შემდეგ...

\* გუმწანა, ამ თვის 2, ტფილისის პოლიციისტირის მოადგილეს ნ. ი. ძე სოკოლოვის აცხადებს, რომ შაბათს, ივნისის 26-ს, სლამოს, ტფილისის მოპალატე ავტოტვიტორის ძე ტერავეტისოვი...

მისი კვირა. ღვინო, ღვინო, ჩქარა! — ყვირის ქერა დარაფნი. შენი საღვთვრტყლა იყოს, როზალია! ალავერ-ღვინო შენთან, ვოლდემარ!

იმის კიბების ქაბა-ქუბი. ყველანი სენ. შეშხუა შამანაფორი ღვინო ყელსა ცხვირში უღი ტინებს მსმელი. ემაწვილი ქალი მოწყურებულივით...

— რა შევნიერებთა, ვოლდემარ! აღტაკებით ვუნებნა ამხანაგს დრაგუნნი. ერთი მუხტე და ეს უხვი გულ-

ლის მსურველი ამის კვლობაზედ შესაფერი ცოდნა და წლოვანება უნდა ჰქონდეთ.

\* გუმწანა, 1 ივლისს ტფილისის სამოსამართლო პალატამ გააჩრია საქმე თ. ალბასს. შარშანის მემლისა, რომელსაც პირადდგომად კაცის ცეკა, და სასამართლომ ბრალდებული სრულიად გაამართლა.

\* ჩვენ შეიტყუეთ, რომ ქვეშევრდომის წმ. გიორგის ეკლესიის უფროსს მღვდელს, დეკანოზს მამა დ. კრეკოშვილს შეუფარებია სამხანდელ თემინი და ამ ფულით უნდა აიკის ახალი შენობა იმ ძველის მაგიერ, საცა მოთავსებული იყო სამრევლო სკოლა. ახალ, უფრო დიდ შენობაში იქნება ორი დიდი ოთახი: ერთი სასკოლო 50 შეგარდისათვის, ქალთა და ვეთა ვეთად სასწავლებლად, ხოლო მეორე—ბიბლიოთეკად, უმეტესად სამღვთაო წერილის წიგნების დასაწყობად. წიგნები იქმნება ქართული და რუსული. ბიბლიოთეკასთან დაარსდება უსასკოლო სამკითხველო მრევლისათვის. სკოლისათვის მომავალ ენკენისთვის და იქნება მიწვეული ორი მასწავლებელი: ქალი და კაცი. მესამე ქალი ასწავლის მოსწავლე ქალებს ხელ-საქმეს.

\* გუმწანა, ამ თვის 2, ტფილისის პოლიციისტირის მოადგილეს ნ. ი. ძე სოკოლოვის აცხადებს, რომ შაბათს, ივნისის 26-ს, სლამოს, ტფილისის მოპალატე ავტოტვიტორის ძე ტერავეტისოვი სახლიდან გაიდა და უკან აღარ დაბრუნებულა. პოლიციის ბოქალის გლეხობის დახმარებით შეუტყუიდა, რომ იმავ დღეს ტერავეტისოვი ორთხელ ქალში ყოფილა არშაკ და ბაგრატი თამარის საძიებოში, და სალამოს შვიდ საათზე ვილაჯ პეტრის ნავში ჩამოვარდა ქალაქში წამოსასვლელად. ტერავეტისოვის ჩერქესკა ქალის ვერცხლის მასრებით, ჰქონია ოქროს საათი, ქამარი, ოქროსხევე ბეჭდები ექვსი ძვირფასის თვლით და ათი თემინი ფულად. პოლიციისტირის მოადგილემ უბრძანა ბან გლეხობს, გამოიძიო და ყოველივე ღირსეული იხმარა ამ ადამიანისა და...

მეკრდი, ეს ჟუჟუნა თვალები, სე ტუბები, რომელთაც მხურავულ დაკონება სწუერთია, ეს ფუნთუშა თოვლივით თეთრი ხელები... დღეს, ვენეტარბე, მამო, ვენეტარბე...

— ამ სიტყვებზედ ის დაუტყრის ქალს ხელსა და ნახალ ხელის სმას დაუწყებს. ქალი, ეტყობა, რალაც ფიქრებს წაუღია და არას უნებნა.

— იკლვ თითო კიქა, ძმობილო, მშვენიერების ღმერთას საღვთვრტყლოდ.

ისევ შეშხუნებს კიბებში სასმელი და გაიმსის ქაბა-ქუბი. ორი საათია. ვალსის ხმები შესწყვდა. სუფრები დაიკრივედა.

— საბარალო როზალია, საბარალო როზალია! სანანდის, სანამდის! — წარბოშით ემაწვილმა ქალმა სველიანის ხმით და გულის სიღრმეში ამოსწყვდა მტკივნეულობის ოხვრა. — რა სიქვი, როზალია? ქალი შეკრთა ამ კითხვანზე, თითქოს ძილი დაუფრთხესო. — არაფერი, — მისკა პასუხი მოკლედ; ამოიღო ჯიბიდან ცხვირსახო-

\* ხმა იმის რომ ვითომ, ქეთაი-ლი სთავადა-ზანაურა ბანკის საგანგებო კომისიის, რომელსაც უნდა იქმნას არჩეული თამჯდომარე ბანკის გახეობისა, დანიშნულია 24 აგვისტოს. სწორედ ამ დროსვეა ბანკის მუშაობა გაჩაღდა ხეთის მამულე-ბანკს. ამ წამულეებში მინაწილეობა აქვს თავად-ზანაურაბას თითქმის მთლიად ზუგდიდის მარხისა და სენაკის მარხის ნახევრისა, ასე რომ სამეგრელოს თავადა-ზანაურაბა ვერ შეიძლებს დაესწროს ბანკის კრებას, რადგანაც ხეთში გამოჯენის საქმეს მისთვის არსებითი საქმეა.

\* ჩვენ მივიღეთ მეექვსე წიგნი, დაბეჭდილი ქუთაისის ამხანაგობის მიერ. ეს წიგნი პოემაა ბანის ცახე-ბანში იქნება ორი დიდი ოთახი: ერთი სასკოლო 50 შეგარდისათვის, ქალთა და ვეთა ვეთად სასწავლებლად, ხოლო მეორე—ბიბლიოთეკად, უმეტესად სამღვთაო წერილის წიგნების დასაწყობად. წიგნები იქმნება ქართული და რუსული. ბიბლიოთეკასთან დაარსდება უსასკოლო სამკითხველო მრევლისათვის. სკოლისათვის მომავალ ენკენისთვის და იქნება მიწვეული ორი მასწავლებელი: ქალი და კაცი. მესამე ქალი ასწავლის მოსწავლე ქალებს ხელ-საქმეს.

\* ს. ოქოანა (გორის მარხა): ჩვენს სოფელს წრეულაც გაუჩნდნენ ყაჩაღები. ორი ყვირა არ-კია, რაც ჩვენს ტყეში გაიყვანა ბან და ხან ვის შეუღლიან, ფული გამოგვგზავნიეთ, ხან ვისა. 18 ივნისს თ. ალ. ფლავენი-დიშელის გამოგზავნებს წერილი, ჩქარა ფული გამოგვგზავნეთ, თორემ, დღე იქნება თუ დამე, ჩამოვალთ და მოკლავთ. ერთს წერილს მეორე წერილიც მოჰყვა და აღ. ფლავენი-დიშელის ეს ამბავი აცნობა ადგილობრივ მთავრობას. საქართოდ მოვიდა ბოქალის რამდენიმე ჩაფითი, მიიარ-მიიარა სოფელი და ისევ ვაბრუნდა. ამ მოკლე ხანში ავახა-კებმა ორი ურია ვაქარცვს და დასტურს. ამ ამბავმა ყაჩაღების ბრბო უფრო გაამძივრა და გამხმნედა. კაცი ვეღარ გასულა სიმუხოდ და მუღამ დღე ელან გაშურებულები ყინალებს დაცემს. სიჭიროა, რომ ამ გარემოების ჯეროვანი ყურადღება მიაქციოს ადგილობრივი მთავრობამ.

\* გუმწანა ჩვენს ვახუშთი გვექონა მოხსენებელი, რომ 30 ივნისს გარდაიცვალა ტფილისის საგუბერნიო ექიმი ი. ა. ზღინისკია, მოგვს კ. ს. წყურთელის ცნობა ამ ამბის შესახებ. განსვენებულს ნადირობა

და მოიწინდა გრძელ წამწამებზედ შერტყეული ორი მსხვილი ცრემლი.

ჩამოვარდა სიჩუმე. — საწყალი როზალია! როგორ მებრალბა და მიყვარს, რომ იცოდეს! — მოესმა ამ დროს ყაჩაღულ ქალს ზურგს უკანდამ აკანკლებულის ნელის ხმით, თითქმის ჩურჩულით ყრმობათქული სიტყვები.

— ვინ არის ნეტა, რომ ვებრალბები? — იფიქრა იმან და მიხვდა უკან. — ძილინებისა, მამუღლი როზალია! — ეთოხა მას იმავ აბორიგებულთს ხმით ახალგაზრდა კაცმა, რომელსაც ილიაში ქიანურის ბუდე ეტყობა, და გვერდი ჩაუბრა. ეს იყო რუსეთში გაზდილი იტალიელი მექანაურე და საბურთალო დასის ხორაში უკარა და.

— ძილინებისა, სენიორე ჯონი! — მიუღო ქალმა და გაყოლა ცრემლი-მორეული თვალები მიმავალს ახალგაზრდა მემუსიკეს. — მამუ ყოფილა კაცი, რომელსაც ვებრალბები, რომელიც მიყურებს,

ძლიერ უყვარდა თურმე. სიკვდილის წინა დღეს, სლამოს ექვს საათზედ, თავისი შვილია და ერთ მეგობარით, იუნენიით, გასწია სანადიროდ კოჯისსკენ. თიარეს მთაწინაზედ და ოქროყანისკენ გასწიეს. წინ შეუღლიდათ. განსვენებულს ორი მიუღწილია. ძლიერ ხმელი დამე იყო და უკუბე ერთ ხეზე წააწყდა... თავი ეტლარ შეიმავრა და ხეში წაივარდა. იყო ღამის 11 საათზედ. მისი თანამგზავრები ერთს ბილიეს დადგნენ და ჩვიდნენ ხეში. აქ ნახეს ზღინისკია უკარაბლოდ, თავ გატყობილი, ბევრს ეცადნენ, მაგრამ გონზედ ვერ მოიყვანეს. მთელი დამე ჰოვადდა და ჰკინადა და დღის ოთხ საათზედ განუტყვა სული. თუმცა განსვენებულის შვილი ტფილისიდან საჩქაროდ წაიყვანა ექიმი ტ. ს. კიქამ, მაგრამ ვეღარა უშველესაო. განსვენებულის გვამი ტფილისში ჩამოსვენეს იმ დღესვე.

განსვენებული დაიბადა 1838 წ. სწავლა დასრულა მოსკოვის საიმპერატორა უნივერსიტეტში. მეურნოდ დაინიშნა 1864 წ. ჯერ ორდუბათის მარხაში მსახურად, შემდეგ გადაყენილი იქნა ქალაქის მუქრნალად ქ. მოხლეთში. 1869 წ. დაინიშნა მცირე ორდინატორად ტფილისის საქალაქო საავადმყოფოში. 1871 წ. 1 ივნისს გადაყენილი იქნა ქ. ერევნის საქალაქო მუქრნალად. 28 აგვისტოს 1872 წ. გადამოყენილი იქნა ტფილისში საგუბერნიო ექიმის თანამშრომელად. 21 სექტემბერს გაგზავნეს სურამში, ხოლო რასთამ საბრძოლველად. იქ დაპყრო ხოლორის მოსაზრებამდე. მეერე გაგზავნილი იქნა ყაზანში ბუნების მეტყველთა მე IV კრებაზედ, კავკასიის სამეურნეო საზოგადოების-მიერ. 1877 წ. 18 აპრილს იგინე ანდრის ძე ზღინისკია დანიშნული იქნა ჩერხომორის საოლქო ექიმად.

1881 წ. 20 ოქტომბერს დანიშნული იქნა ერევნის საგუბერნიო ექიმის თანამშრომელად და 1883 წ. საგუბერნიო ექიმად იქვე, გარდაცვალებულს გლუზინისკის მოადგილედ. 1888—1887 წლებში განსვენებული ასრულდა ერევნის კაც-გუბერნატორის თანამდებობას, ექიმობაშიაჟა კარაილ: 1888 წ. 11 თებერვალს ზღინისკია უმღლესად დაინი-

როვორც ადამიანს, და არა როგორც პირუტყველი ენის მოსკოვად საგანს! — ამბობდა გულში ემაწვილი ქალი და სიხარულისაგან თვალები-კრემლებით ეგვებოდა... რაღაც ატკბილი ღმ შურავრძნობა მოაწეა საბარალოს გულზედ: აქ იყო სინანული უნაყოფოდ გავლენების ახალგაზრდა სიკოცხლისა, უბატრონობის და უშეშობის მიმედ გრძნობა; და უკეთესი მომავლის იმელის სხივც; იმელის, რომ ჯერ კველავდები არ დაუკუბულა, რომ კიდევ შესაძლებლობა სცოვრების დაწყება, გონიერულის, ადამიანულისა.

ქალმა დახუტა თვალები და სხეზე ხელები მიიჭრა. — განდაბას, იმის თავი, ვინა ვაჯილია, თუ რაღაც ეშხაქია! — გაჯერებით დაიხმბა დრაგუნმა და სტოლის ქიმა მავრად დაკრა მუშტო, რომ კიბებში წყარალი მოაღინეს. — წაივადეთ, დრო! ორ საათზედ მეტია. — განდაბას, იმის თავი, ვინა ვაჯილია, თუ რაღაც ეშხაქია! — გაჯერებით დაიხმბა დრაგუნმა და სტოლის ქიმა მავრად დაკრა მუშტო, რომ კიბებში წყარალი მოაღინეს. — წაივადეთ, დრო! ორ საათზედ მეტია. — განდაბას, იმის თავი, ვინა ვაჯილია, თუ რაღაც ეშხაქია! — გაჯერებით დაიხმბა დრაგუნმა და სტოლის ქიმა მავრად დაკრა მუშტო, რომ კიბებში წყარალი მოაღინეს. — წაივადეთ, დრო! ორ საათზედ მეტია. — განდაბას, იმის თავი, ვინა ვაჯილია, თუ რაღაც ეშხაქია! — გაჯერებით დაიხმბა დრაგუნმა და სტოლის ქიმა მავრად დაკრა მუშტო, რომ კიბებში წყარალი მოაღინეს. — წაივადეთ, დრო! ორ საათზედ მეტია.

შნა ერევნის გუბერნიის საპატრიარქოთა მზრუნველ კომიტეტის დირექტორია. ამის შემდეგ იგინე ანდრის ძე ზღინისკია ისევ ვიცე-გუბერნატორის თანამდებობას ასრულებდა ქ. ერევნაში 1890 წლამდე. 1891 წ. 21 მარტს გადამოყენილი იქნა ტფილისის საგუბერნიო ექიმად, სადაც მსახურებად უკანასკნელ დღემდე. განსვენებული კეთილი და პატრონისი კაცი იყო. ძლიერ უყვარდა ლიტერატურა და თავისუფალ დროს ბევრს კითხულობდა. თითონაც მონაწილეობას იღებდა მწერლობაში. მისი წერილები დრო-დრო იბეჭდებოდა „Кавказ“-ში.

მთაგრმლის განაჯარულებანი

ტფილისის საგუბერნიო გამგებამ ოსთხანისმებრ დაქნიშნა კოლექსია რევისტრატორა ილია სავანელი ასახვების სახანაო მმართველობაში, განსვენების მისევე.

უმაღლესის სიქასაც განჯარულებათ გამოათ:

კოლექსია სოკეტნაობა, ერევნის გუბერნიის, შარაურ-დარაჯუქვის მარხის უფროსს თანამშრომელს, საგუბერნიო სოკეტნაობის, კონსტანტინე თემინიშვილს ტიტულარსა სოკეტნაობა: ასახვა-ზეთის სახანაო ბოქალის ილია თემინიშვილს.

კვირიკობის პაჯრობა სოფელ ვახუში

(შორაანის მარხა)

15 ივლისს სოფ. წვევაში ყოველ წელწოდს იმართება ხოლომე ბაზრობა, რომელსაც ესწრებიან ვაჭრები და ხელოსნები თითქმის ყველა ქალაქებიდან: ტფილისიდან, ქუთაისიდან, გორიდან, ბაჟაშიდგან, ფოთიდან და ბაქოდანაც კი და სხვ. მოაქვთ გასასყიდად ყოველ გვირი საქალაქო. უმეტესი ნაწილი ვაჭრებისა არიან: ხანაზები, მექულეები, ოქრომქელეები, ბაზაზები, თერკები და ყოველნაირის ხელობა-ხელოსნების კაცი.

დროა, — განუთქობა აფიცრება. ქალმა პასუხის მიგერი ცალი ხელი ყელში წაიჭრა, მეორე გულზედ მიიღო და დაიწყო მძიმედ, ნაწყვეტად სუნთქვა. ბოლოს თივიველარ შეიმავრა და წასკდა ცხარე გულ-ამომჯღარი ტრილი...

— რა მოგივიდა, როზალია? რა გატირებს? — ჩაპითხა — კოტა არ იყოს შემწვილმა დრაგუნმა და მკლავზე ხელი სტავა. — ოჰ, დამხსენით, დამხსენით, თუ ღმერთი გვწამს! შესძახა კვიინით ქალმა და კიდევ უფრო ამოუჯდა გულში.

აფიცრება გაკვირებით ერთმანერთს შეხედეს. — არა ღირს, დავხსენ! — უთხრა შვეგრემანმა ქერას, — საწყალი ერთობ დიითრო. ეს სულ სიმთვრალის შედეგია, ხვალ იქნის, ესლა წაივადეთ.

II

ღამის ორი საათი იყო. მუსიკის უკანასკნელმა ზემბმა ერთხელ კიდევ შეათროსლა და კამეზული ჰაერი და შემდეგ მისწყდა სადაც შორს. პუსტი-

ბაზრობა ვასტანს ხოლმე სამ დღეს და ხანდახან მეტსაც. ხალხი ახლო-მახლო სოფლებიდან ძალიან ბევრი მოდის სავაჭრო და დიდ მოგებასაც ამოღებს ვაჭრებს, რომელიც თავიანთ მოტანილ საქონელს თითქმის ყველას ასაღებენ და ისე ბრუნდებიან. ამ ბაზრობისთვის შუაგულ სოფლებში და კარგს მოხდენილს ადგილსაც არის აქაურ მცხოვრებლებსგან ამორჩეული სახაზრო მოედანი; აქაურები ვაჭრებისთვის დროებით თავ-შესაფარს, ვერცე წოდებულს „კარგებს“, და აქაურებზე ხოლმე ხუთ მანეთიდან დაწყებული, ოც-და-ხუთი მანეთამდე, და ზოგიერთს ამორჩეულს ადგილებს, რომელზედაც სასმელების დუქნები იმართება—ხუთ ექვს თუნად. დღ-გეგნილი მცხოვრებლებისგან, რომ ამ კარგების ქირიდან 20 პროცენტიც სკოლის სასარგებლოდ გადაიღება; ამ გადაღებულ ფულთი ააგეს მშენებელი ორ-სართულიანი ქვიციკის სახლი და ისტუმრებელ მასწავლებელს, რომელიც სამოც-მოწველებული დიპტიომის მფლობელია, რომელიც ასწავლის მასწავლებელთა რიცხვი უფრო მეტი იქნებოდა, მაგრამ ადგილის უქონლობის გამო მასწავლებელმა მიღების უარი უთხრა ბევრს. ამორჩეულს, ვითომც, მორე სარატულშიც გახსნან განყოფილება და მორე მასწავლებელიც დიპტიომის მფლობელი უფლებობისა და სხვა-და-სხვა მიზეზების გამო ჯერ-ჯერობით შენებულა ეს განხარბება. ამ სკოლის ბევრი სოფლები მისდევენ და ძალიან ბევრი სწავლის მსურველიცა ჰყავს. ვისურვებთ, რომ შემოსხმებული განხარბება სოფლებებისა და სკოლის მზარუნელებისა განზორციელებულიყოს.

შარშანდღე მოუწევია სტუმარობა, ხოლმე, ჩვენც ბევრი ზარალი მოგვცა; თუმცა ამ არ ყოველს, მაგრამ ბაზრობა აღქმადული იყო, რადგანაც ეწინააღმდეგებოდა სავაჭრო საქონელს და ხაზაგებს არ მოჰყოლოდა ხოლმე. ამის გამო, თუმცა სკოლის საქმე ძირითად შეგვიგრძობა, მაგრამ აქამდის, ღვთის მადლით, იოლად წავიდით.

წელს-კი, მადლობა ღმერთს, ხოლმე არ არის და ბაზრობას დიდს სიხარულით ვეგებებით, რადგანაც სასარგებლოა, როგორც ჩვენთვის, ხალხის თვებრის ბაღის ხეივანი ჩამობენ და დასტავირდა. განათებული იყო მხოლოდ პატარა ალაგ ბუფის წინ, მოყვნილი სტოლებით, რომლებიც ჯერ კიდევ მოჩანდა თითო ოროლა შეხარბებული ქვიციკის მოყვარული.

—ოო, თქვენა მამულე როზალია?—ჰითხრა გოაცხობი მეტიანურ ჯონიმ ყმაწვილ ქალს, რომელიც ამ დროს ბუფის სახლობს ვაჭრებულყოფა და, როგორც ეტყობოდა, ვიღასაც უძღვდა.

—რამ გავაკვირავთ ავრე?—იმან, რომ დღეს მარტო ხარო.

—განა სავალდებულოა ყოველ ღამე თანხმე ვიყო?

—არ ვიცი... ასე მეგონა... მეც აქამდის რას აკეთებდით?

—თქვენ ციციდით?

—მე?—გოგოცა ახალგაზდა მემუსიკე. სმენა ხომ არ მატყუებ?

—სწორედ თქვენ, სწორედ ჯონი, დასტავირთ თქვენი ქიანური ბუფები და დავხსნით საღამე.

ახალ-გაზდა კაცს ფერი ეცვალა

ხისთვის, ეგრეთვე სკოლისათვისაც. ვაჭრებისთვის კარგი კეთებას ხალხი უკვე შეუდგა. სოფლად დადის ხმა, ვითომც, წყურსაც არ იქნება ბაზრობა, მაგრამ ეს ხმა სიმაართეს მოკლებულია, რადგანაც წელს არავითარი დამამართლებელი მიზნი ამის შესახებ არა სჩანსრა.

აჩსათანავე უნდა გაუწყეთ, რომ ს. წყეში ვითად-ერთ გაზაზე, მდინარე ძარულაზე, რომელსაც მკელი სოფელი ვერას დროს ვერ ასცდებოდა, ხილია ჩატებილი და აქამდე ყურის მდებარეობა არავინ გამოსჩენია. ტყე-რითანი უბრძოლველ და ტყეები წყალში გაიდა-გამოიდა, რადგანაც წყალი ჯერ პატარაა, მაგრამ ადიდების დროს იქნება უბედურებაც რამ მოხდეს. საზოგადოდ, ჩვენში გზებს და ხიდებს ნაკლებად უშვებენ ყურს.

მისავლის საქმე ჩვენში დღემდე ჰქვია. გვალვამ და სიციხეებმა ძალიან შეაწუხა ნანა-ნათესები. სიმინდი მანაც ლამის მთლად გახშეს. პურები ვაჭრს, მაგრამ იმდენი არ მოდის რამდენსაც მოველოდით.

**ვილიამ შექსპირი.**

რუსეთის ერთს გაზეთში ამოვიკითხეთ ფრად ს ყურადღებო ცნობები შექსპირის შესახებ.

ვილიამ შექსპირი იყო შვილი ყახხისა. დაიბადა 1564 წელს, 23 აბრილს ქ. სტრადფორდში. მამა ღარიბი, წყრილი, შვილის პატრონი იყო. დედა, კოლი, სწრაფი და ერთი ქალი ჰყავდა შესახებ.

მაგრამ მინც არ უნდა შეიღებოდა მისწავლად დაერჩინა. წამოიზარდა თუ არა უფროსი შვილი, ვილიამი, მასწავლებელში მისცა. ვილიამი თუმცა კარგად სწავლობდა, მაგრამ ვაჟყვა ზრახვითა უწოდებოდა—ასე ამბობდა ვილიამზე სტრადფორდის პატრონი—სწერდა და სწავლობდა სატირებს; პატრიარა სკენდა და არ ეკრძალებოდა მასწავლებელთა თვისთა და ისეთს კითხვებს მიესცდა კლასში, რომ თავს მოახსენებდა. ვილიამის სატირა უღმრთეობად დასტავირდა პატრიარე მულ მისამართებს, „ღვთისწინაგ“

ბებრუტუნსა, „სეკრეტარს“, „მანკრას“ და არც თუ პუნდარტ მასწავლებელსა სტრადფორდ უნდა ეწოდებოდა სტრადფორდის თველი „საზოგადოება“ ახლურე და ახალგაზდა ახალგაზდა შექსპირის „თავებლობა“. სასამართლო ვილიამმა ახალგაზდაობის გულ მიიზნო, ისინი თავს დასტრიალებდნენ და ხელის-ხელ სავოგმანებლად ჰყავდათ ვილიამი. მისი ლეტიხი სულ ზეზარად იცოდნენ და მებრუნდნენ სტრადფორდის ქუჩებში. ვილიამი მალე შეიჭრა გმირად, მოთველ სტრადფორდის ახალგაზდაობის. დემონსტრაციებში ვილიამი მუდამ მოთვე იყო ხოლმე. და ამ „ბიძინდ მსოფლიოს სტრადფორდისანი და დახვეწის პირნი თვისნი განსაკრებავდ ვილიამ შექსპირისა“.

ფრეის მამას, რომელ ღონისძიებთ „მორეკლეტიზმს“ აწეოდა, მოხუცებულმა შექსპირმა მოუწერა პასტორის, მისამართლეს და ზოგიერთა მეგობართა და სხვთა განჩივლი. კრებულთა დადგინა, გამოიყვანნ ვილიამი მასწავლებელიდან და შერთან კოლი, ვინაიდან ნათქვამია „კოლია შერთეა აქვიანდა კაცისა“. მართლაც გამოიყვან ვილიამი სკოლიდან და 18 წლისას შერთეს მამის მიერ ამორჩეული ქალი. მაგრამ ძლიერ მოსტყუებდნენ, ვილიამმა თვისი ხასიათი არ მოიშალა. თუმცა ორი შვილიც ეყოლა, მაგრამ შინ გულთ არ უღებოდა და მთელი დღემდე საღვთო იყო დაკარგული. ბოლოს ვილიამი სამართალშიც მისცეს, რადგანაც სტრადფორდის მისამართლეს ზალიდან კაცი მოჰპარა. ახლ-აკი აქ აღარ მედგომინებოა, იფრე ვილიამმა და ერთ მშენებელ დღეს დაჰკრა ფეხი და გაჰკრა სტრადფორდიდან. საღ მდილიდაჰქ. თვითონაც არ იცოდა; რამდენსამე დღის შემდეგ ვილიამმა ღონისძიებში ამოჰყო თვი. აქ აღარ დაბნა ხალხში, რომელიც ზღვის ტალღისათვის მიდი-მოდიოდა ქუჩებში, მხოლოდ ის ამხანაგუნებოდა დახვეტებოდა ღონისძიების ქუჩებში და ჰფიქრობდა თავის მომავალ ბედ-იღბალზე. აქ ამოდელი ქალაქი და ხალხი, რა ღმერთი გამოიჭრება, ვერაფერი საქმე ვიზონეწოა? ფიქრობდა ვილიამი. მაგრამ საღამო ხანს, როცა მუცელი ვილიამს აყრიდა და ჯიბეშიცა გახვე-

ბოლოს ქალმა და მხა აუთაროულდა.

— მამულე როზალია! ჩამოვარდა ისევ სიწუმე. მხოლოდ ისმდა ორის ახალ-გაზდა გულის ბაგა-ბუგი.

— რა საუცხოვო ღამე, მამულე როზალია...

— მშენებელი, სწორედ ჯონი, მშენებელი... რა კარგი ამისთანა ღამეში სიცილი... დასტავირდა ყმაწვილმა ქალმა ანოხიერი.

— ეგ რა ათქვია!—მესძახა შექსპირის ხით ჯონიმ.—სიცილი... დღერთმა დიფარისს... ეგ არ იქნება... ეგ შეუღლებელი!

— განა ძალიან გეწყინებთა, რომ მოკვდე?

— გეწყინებთა? რას ამბობთ!—თავს მოვიკვავ, მამულე როზალია, მაშინვე მოვიკვავ, დღმერთს ვფიქრებთ, ერთს წუთსაც არ დავფიქრებდი, იმითომ რომ...

— იმითომ რომ?.. ჩაქითხა ყმაწვილმა ქალმა.

— იმითომ რომ... მე თქვენ მიყ-

ტილი გროშიც არ მოეცემა, სულ სხვა იფიქრა: „ჰო, მართალია საქმე ბევრია... მაგრამ არც თუ უსაქმო ხალხია იმაზე ნაკლებია“. ამ-ზომად გულდაწყვეტილი ვილიამი.

აგრ, თვალ-წინ გამოეცა მუხარბაზარი გაქაშებული შერობა. მოკამულ-მოთრული ცენონები მოდიან და მოდიან... იქვე კარებთან სდგას გროვა ბიჭებისა... ექიშებიანი წინაშე, არა მე უნდა ჩამოვართვა ცხენი, არა მეო, ვილიამმა დინახა, რომ დიდკაცობა გროშებს აწუტავდა ხოლმე ბიჭებს და მისამართლობის, ეტლ-კი მე უნდა გამოიღობა. გაიფიქრა და გასწია იქითენ. იმ საღამოთი რამდენიმე პენსი იზოვნა, ამ ფულით კრთა დახარდა და საძილო ოთახიც დაიჭირა. ეს იყო და ეს, ვილიამმა იზოვნა სახსარი სოფრებისა, ყოველ დღე მოდიოდა და ამ საიდუმლო „შენიშნობის“ და რამდენსამე გროშს შოულობდა. აქ ვაქცო რამდენიმე თანამოხელე და მხოლოდ მათგან შეიტყო, რომ ეს შერობა თეატრი ყოფილა. აქ ადგენენ დრამებს, კომედიებს, ტრაგედიებს და ეს დიდ-კაცობა მსურველებნი არიანოა—უთხრის ვილიამს. ვილიამმა შეიხედა თეატრი კარებზედ და... ოჰ, ღმერთო! რა მშენებელი სურათი წარმოუღდა. სცენა წარმოადგენდა დარბაზს, გაქაშებული, საუცხოვოდ მორთულს. აგრ მევე თვისის მდიდურ ახვან შეხედულობათ. აგრ ნახი დედოფალიც, სახალისი კაცი მორთულ-მოკაშუღნი მდიდრულ ტანისამოსით. მათი მამოხევა, მათი სიტყვა-პასუხი რაღვენ გმირობას უღვიძებს კაცსა, ოჰ! ნეტავი ისიც იქა ჰქნება. ვილიამს ამ საღამოდან შეუყვარდა სცენა. ოცნებობდა როგორმე სცენაზე შესვლის, იხიებრებდა მონოლოგებს პიესების და გარედ შეიღებდა წაუკითხავად ხოლმე თავის ამხანაგებს. დაიწყა ამ პიესების მიმავით წერა და მალე აქტიორების ყურადღება დაიმახსურა. შექსპირი მიიღეს სცენაზედ. ამიერიდან ვილიამი შეიკაცო-ცულლუტობა—ცელქობადიფიქვა. დაიწყო ცოდანს და შეუღდა ნამდვილ მის შესაფერ მოღაწეობას. ჯერ სტილიური ენა შეისწავლა, მეგრეთნურსაც მიჰყო ხელი, მაგრამ მალე თავი დაანება, რადგანაც ლათინური და უთქვენოდ სიცოცხლე ვარ შემიძლია.

ქალმა გაუწოდა ხელი, ჯონიმ მავრად დაუქრია და, რადგანაც იგრძინა, რომ ის თრთოვდა, მიიზიდა თავისთვის საყვარელი არსება. ყმაწვილი ქალი არ ეწინააღმდეგებოდა, მიიწია ვიციისკენ, მხარზე მშენებელი თავი დაადგა და ძლიერ გასაგონის ჭრბილათი წარმოსთქვა:

— მეც მიყვარხარ, ჯონი!

— ოჰ, რა ბედნიერი ვარ, როზალია, რომ იციდი... ვინ იფიქრებდა, ვინ იფიქრებდა?... ბუბრუტუნდა საბარლო შეყვარებული, იკავდა გულში ქალსა და უკაცნიდა მთელს სახეს.

— სიხარო მგონია, როზალია, აი!—ამბობდა ჯონი ღერისსა და ალერისს შუა—ღმერთმანი, სიხარო მგონია... მაშ შენ ჩემი ხარ, საუცხოვლო ჩემი?

— სამუდამოდ შენი.

— ჯვარი როდის დაიფიქრებო?

— თუნდა დღეს.

— არა, დღეს ვეღარ მოიგებხებო,

ნური დამატებული ლიტერატურა არ მოეწონა. მეგრე, 1590 წ., დასწავა „ტიტო ანდრონიკი“. ამ ზიქვამ საზოგადო ყურადღება და სხენილი მოუხვევა. მაგრამ 1593 წ. 12 ივნისმდე შექსპირი არ იყო ლიტერატორად ცნობილი. ამ დღეს შექსპირმა მიატოვა გამოჩენილ მეცნიერს, ლორდ სტუარტონს, პოემს „ვენერა და აღნისი“. სტუარტონი აღტაცებში მთიდა ამ ჰაუტს და შექსპირი ვაქცო დედოფელს. დედოფალმა კარგად მიიღო ახალგაზდა ტრავოლის და დაინახა სასახლის მოგონს. ამ დღიდან გაიქცა შექსპირის სახელი. შემდეგ დასწავა „მევე პენის IV“, სადაც გამოყვანილი ერთი ტულლუტოვალსტავი. ფულსტავის ტოვი ისეთი ხელუწნებით იყო დასურათ-ხატებული, რომ ხალხი წარმოადგენს დროს სიცილ-ხახარით მოიღობა, განსაკუთრებით დედოფალს მოეწონა მშენებელი შექსპირის დაეწერა ახალი პიესა, სადაც ფულსტავის ტრა უფრო გარკვევით გამოიყვანა. შექსპირმა დასწავა მეორე პიესა „ვინძორის ნათლისდებო“.

ამის შემდეგ დასწავა შექსპირმა „ამალტი“, „ოტელიო“, „მევე ლირი“, „მაკბეტი“, „თულიუს ცეზარი“, „ჩინარდი III“, „რომეო და ჯულიეტა“, „მეწინაშალი“, „სიხარო ზახუხლის ღამეს“, „კარიოლიანი“ და სხე... 1613 წელს შექსპირმა მიატოვა სცენა, დირექტორობა (მართლმდებრულ ტანისამოსით. მათი მამოხევა, მათი სიტყვა-პასუხი რაღვენ გმირობას უღვიძებს კაცსა, ოჰ! ნეტავი ისიც იქა ჰქნება. ვილიამს ამ საღამოდან შეუყვარდა სცენა. ოცნებობდა როგორმე სცენაზე შესვლის, იხიებრებდა მონოლოგებს პიესების და გარედ შეიღებდა წაუკითხავად ხოლმე თავის ამხანაგებს. დაიწყა ამ პიესების მიმავით წერა და მალე აქტიორების ყურადღება დაიმახსურა. შექსპირი მიიღეს სცენაზედ. ამიერიდან ვილიამი შეიკაცო-ცულლუტობა—ცელქობადიფიქვა. დაიწყო ცოდანს და შეუღდა ნამდვილ მის შესაფერ მოღაწეობას. ჯერ სტილიური ენა შეისწავლა, მეგრეთნურსაც მიჰყო ხელი, მაგრამ მალე თავი დაანება, რადგანაც ლათინური და უთქვენოდ სიცოცხლე ვარ შემიძლია.

ერთობ გვიან არის. ხვალ, ხვალ, ჩემო ძვირფასო!

— ხვალ იყოს, მაგრამ... — მაგრამ, რა?—ჰითხრა ჯონიმ და თვალში ჩაიკეტდა.

— მეშინია, რომ... ბოლოს სანანებლად არ ვაგებდეს... შენ კარგად იცი, რა ყუფა-ქვეის ქალი ვარ... ვიყავი... და...

— ემ, კარგი ერთი ღვთის გული-სათვის, როზალია!—გაწყვეტილია ჯონიმ.—მე არა ვიცი-რა. ვიცი მხოლოდ, რომ ჩვენ ერთმანეთი გვიყვარს, და სხვა არაფერი.

— რა კვილი ხაი, ჯონი!

— ოჰ, ჩემო სიცოცხლე!

— შეყვარებულნი ერთმანეთს მაგრად ჩაეყრენ. ზვედამ მათ დაჰყურებს მოკრძალებული ცის კამარა ურიცხვის მოკაშუკუნე თვალებით და, ნიშნად ქალ-ვთის წმინდა გარძობის კურთხევის, უხვად უგზავნის ნახს, ალერსიან სიხვეს.

დამ. ერთსთავი.  
(დასასრულად იქნება)

